

ve srovnání generací 1910, 1933 a 1960. Na základě početných rozhovorů s mládeží sestavil autor dotazník (otištěný na obálce knihy), který byl odevzdán v letech 1959–1961 asi 11 000 studentům vysokých, středních a průmyslových škol. Každý dotazník obsahuje 84 otázek. Rozsáhlé empirické šetření a statistické zpracování vedlo k závěrům o rozdílnostech v názorech a postojích německé mládeže před první světovou válkou, mezi světovými válkami a po 2. světové válce.

J. K.

Fürstenberg, Friedrich: Grundfragen der Betriebssoziologie. Köln u. Opladen, Westdeutscher Verlag, 1964, 179 s.

Knihy je souhrnem prací o průmyslové sociologii z let 1954–1964, částečně autorem již uveřejněných, částečně dosud nepublikovaných. Přestože jde o souhrn článků, tvoří kniha jednotný celek, jehož centrem je teoretický systém vztahů (kap. 2), pomocí něhož jsou navzájem řaděny různé aspekty podnikové sociální struktury a jejích změn. Autor se pokouší využít empirických poznatků k formulaci obecnějších pohledů. V úvodní kapitole se zabývá metodologickými postupy. 2. kapitola (Podniková sociální struktura) je pokusem o syntézu mikro- a makrosociologického hlediska, mezi interakční a institucionální analýzou. Další kapitoly: Problémy výkonu a mzdy, Problémy vedení podniku a vzestupu, Problémy spolupráce v podniku, Sociální vývojové tendence průmyslového podniku. Autor čerpá i z vlastní praxe – mnohaleté činnosti vedoucího oddělení výchovy v jednom velkém podniku kovozpracujícího průmyslu.

J. K.

Friedrich, C. J.: Die politische Wissenschaft. Freiburg München, nakl. Karl Alber, 1961, 450 s.

Věda o politice neboli politická věda (politologie) patří – jak poznamenává autor – k nejstarším, avšak teprve ve 20. století nabývá ohromného rozmachu, vypracovává nové metody a zasahuje značnou šíří problematiky. C. J. Friedrich, který je profesorem politické vědy na harvardské a heidelberské universitě, podává důkladný historický přehled hlavních postav politologie od Aristotela po M. Webera. Vědom si dobové aktualnosti politické vědy věnuje se v úvodních kapitolách moderní metodologické problematice (politická věda a filosofie, předmět politické vědy, historická metoda, typy a modely, „Case“ metoda, interview, kvantitativní metoda atd.). Friedrich je stoupencem empirického pojetí politické vědy, jehož průkopníky vidí v Robertu von Mohlu, Gaetano Moscovi, James Bryceovi, Max Weberovi, A. F. Bentleyovi a Ch. E. Merriamovi. Nebezpečí obratu k empirickému sociálnímu výzkumu spatřuje v přehlžení centrálních problémů.

J. K.

Wase m, E.: Presse, Rundfunk, Fernsehen, Reklame – pädagogisch gesehen. München, E. Reinhardt Verlag, 1959, 283 s.

O vlivu (zpravidla spíše negativním) tzv. „masových médií“ na způsob života lidí moderní techniky lze v západní sociologické literatuře nalézt mnoho pramenů. Pohled E. Wase m je vcelku neobvyklý a je ovlivněn jeho pedagogickým zaměřením. Zkoumá morální a výchovné působení jednotlivých druhů „masových médií“ různé úrovně (např. u tisku seriózní časopisy, magazíny, bulvární a senzační tisk apod.) i možnosti jejich praktického využití ve výchovné a učitelské činnosti. Kniha obsahuje množství faktického materiálu, autor však ve svých pedagogických námětech staví na striktně náboženských morálních a světonázorových zásadách.

J. K.

Heintz, Peter Prof. Dr.: Einführung in die soziologische Theorie. Stuttgart, Enke Verlag, 1962, 275 s.

Revidovaný překlad původního španělského textu („Curso de Sociología. Algunos sistemas de hipótesis“, Santiago 1960), který byl výsledkem autorových přednášek v Latinské Americe. Nejde o úvod do sociologické teorie ve vlastním slova smyslu, nýbrž spíše o pokus o teorie středního dosahu, zahrnující různé oblasti empirické sociologie. O tom svědčí i jednotlivé kapitoly: Moc a prestiž. Móda jako společenský jev. Stěhování z venkova do měst, Technický pokrok, Kulturní konflikt, Feudální pozůstatky v měšťácké společnosti, Primitivní právo a koheze společnosti, Byrokracie v moderní společnosti, Moderní komplexní společnost, Moderní rodina, Střední třídy, Kriminalita mládeže. Kniha má povahu učebnicového návodu, a proto i postrádá faktický materiál, jež by mohl být podkladem zobecnění.

J. K.

Dahrendorf, Ralf: Homo Sociologicus. Ein Versuch zur Geschichte, Bedeutung und Kritik der Kategorie der sozialen Rolle, 4. rozšířené vydání, Köln u. Opladen, Westdeutscher Verlag, 1964, 92 s.

Již čtvrté (první v roce 1959), rozšířené vydání eseje u nás velmi známého západoněmeckého sociologa. Podle vyjádření autora jde o pokus nalézt elementární kategorie pro sociologickou analýzu problému sociálního jednání. Nachází ji v kategorii sociální role. Je to pojem dnes všeobecně v sociologii užívaný, stal se mezinárodním termínem, ale jeho přesnější určení skýtá ještě mnoho otevřených otázek. Dahrendorfova esej je diskusním příspěvkem k těmto sporným otázkám.

J. K.

Ortlieb, Heinz - Dietrich: Das Ende des Wirtschaftswunders. Unsere Wirtschafts- und Gesellschaftsordnung in der Wandlung, Wiesbaden, F. Steiner Verlag, 1962, 188 s.

Knihy H. D. Ortlieba, ředitele Akademie pro hospodářství a politiku v Hamburku, patří